

реалізація потребує не лише нових освітніх інструментів, а й переосмислення ролі дитинства як епохи, що визначає майбутнє всього суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ліннік О., Божинський В., Гриневич Л., Крижановська В., Ніколаєв Є., Рій Г. Освіта під час війни: досвід українських шкіл. *Аналітичний звіт*. Київ : ГО «Куншт», Аналітичний центр «ОсвітАналітика» Університету Грінченка, 2024. 128 с.

2. Сучасний освітній простір – досвід, пошук, результат: матеріали I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (17–18 серпня 2022 р.). Суми : Вид-во СумДПУ, 2022. 158 с.

*Василь ГРИНЯК,
Василь СПІВАК,
ЮрійЯКИМЕЦЬ
Дрогобич*

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО ВИХОВАННЯ

Школа, яка в умовах сьогодення претендує стати одним із найважливіших виховних інститутів у житті особистості, повинна витримати і подолати ті виклики, які стали серйозними перешкодами в житті країни, громади, окремої особистості. Вони мають також глобальний характер, бо від розвитку геополітичної та економічної ситуації у світі залежатиме майбутнє не лише українців – під серйозною загрозою життя усього людства.

Освітні інституції (заклади дошкільної освіти, школи, професійно-технічна та вища школа, приватні освітні ініціативи тощо) мають своїм завданням підготуватися до подолання викликів сучасності й майбутнього для того, щоб кожен здобувач освіти:

- почувався у ній безпечно;
- розумів, що тут відбувається його особистісне становлення і професійний розвиток;

- відчував, що школа дбає про благополуччя своїх учнів;
- усвідомлював вагомість та необхідність освіти у житті людини, яка має визначені життєві цілі;
- приймав необхідність і володів науковими знаннями як інструментом поліпшення людського життя й будував власну освітню траєкторію;
- формував власний світогляд і прилучався до гуманних виховних традицій народу;
- розумів важливість громадянської позиції задля розбудови демократичного суспільства тощо.

Цілі та завдання української освіти в умовах війни та кризи зазнають суттєвих змін. Аксіологічний компонент виховання передбачає значне уточнення і орієнтацію на національну ідею, побудову держави, розвиток громадянськості тощо. Акценти і пріоритети також зміщуються у бік розвитку, виховання і практико-орієнтованого навчання.

Основними напрямками освітньої політики в умовах сьогодення є діяльність у сфері:

- морального виховання,
- громадянської освіти,
- формування правової свідомості,
- становлення і розвитку господарської культури особистості,
- підтримки психічного здоров'я дітей та молоді,
- підвищення якості інклюзивної освіти,
- підтримки розвитку цифрових навичок учнів та вчителів,
- ранньої професійної орієнтації й підтримки професійних навичок,
- тісної співпраці з працедавцями,
- удосконалення комунікативних здібностей тощо.

Спектр завдань сучасної української освіти настільки широкий, що вимагає обґрунтування і переосмислення традиційної парадигми навчання і виховання з орієнтацією на суспільні детермінанти. Особистісна складова також залишається пріоритетом освіти.

Важливо також відзначити вагомість турботи суб'єктів освітнього процесу про те, що пов'язане із вихованням здорового

способу життя дітей та молоді, їхнім психофізичним станом, ментальним здоров'ям. Ці проблеми пов'язані із низкою обставин суспільного і особистого життя людини, як от: пандемія, війна, міграція, дистанційне навчання, стреси, нестабільність життя і невпевненість у завтрашньому дні тощо. З огляду на це важливими заходами задля збереження здоров'я громадян повинні стати нові методи та форми роботи, заходи і заняття з надання першої медичної допомоги, підвищення рівня санітарної освіти, організація тренінгів задля збереження і відновлення психічного, ментального здоров'я тощо.

Наголошуємо також на необхідності посилення освітньої роботи у справі правового виховання, громадянської освіти та національно-патріотичного виховання. Ці напрями є пріоритетними для кожної ланки освіти і вимагають вироблення спеціальної технології задля практичної реалізації. В умовах війни вони повинні відзначатися чіткими цілями, мати прикладний характер, охоплювати всіх громадян держави. Тільки свідомий, активний і діяльнісний громадянин з чіткими патріотичними цінностями здатний реалізувати завдання побудови цивілізованої, демократичної, прогресивної держави.

Ще одним пріоритетом сучасної освіти є рання професійна орієнтація дітей, пошук та розвиток обдарувань і талантів дитини, підтримка професійних навичок, кар'єрне консультування та співпраця з роботодавцями. Україну чекає повоєнна відбудова і роль дітей та молоді у ній буде особливо важливою.

Наголошуємо також на освітніх завданнях формування господарської культури особистості. Сучасний технологізований, інформатизований світ часто перешкоджає розвитку любові до праці, виховання господарництва, прилучення до виконання трудових обов'язків, проте вони не зникли з нашого життя, є його важливою складовою і становлять підґрунтя багатьох галузей людського життя. Важливо, що ця сфера була і залишається елементом майбутнього нашої освіти та реалізації професійних можливостей для молоді.

Отже, стверджуємо, що питання освіти і виховання дітей та молоді в Україні в умовах сьогодення вимагають суттєвих змін у царині цілей, змісту, інструментальної складової, підходів та взаємодії суб'єктів освітнього процесу. Акценти мають бути

реалізовані у змістовій теоретичній та прикладній площинах з тим, щоб кожен мав відповідний освітній арсенал задля реалізації як особистих, так і суспільних цілей щодо розбудови держави за кращими світовими зразками.

*Любомира ІЛІЧУК
Івано-Франківськ*

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ТА ДОСТУПНОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Сучасна система вищої освіти функціонує в умовах глибоких суспільно-політичних трансформацій, зумовлених неспровокованою повномасштабною збройною агресією Росії проти України. Ці виклики актуалізують потребу у переосмисленні традиційних моделей організації освітнього процесу, зокрема у контексті забезпечення його безперервності, якості та доступності для всіх учасників освітнього процесу незалежно від їхнього географічного розташування, соціального статусу чи безпекової ситуації. Досвід функціонування системи освіти України в умовах воєнного стану свідчить про те, що забезпечення доступу до якісної освіти на всіх рівнях стало одним із ключових пріоритетів державної освітньої політики. Цей напрям охоплює створення умов для безперервного навчання, розробку нових моделей освітнього процесу, підтримку викладачів і здобувачів освіти, а також забезпечення доступу до інноваційних технологій та навчальних ресурсів [3, с. 68]. Саме тому в умовах збройного протистояння цифрові технології постають не лише як інструмент технічного забезпечення освітнього процесу, але як стратегічний ресурс, здатний забезпечити стійкість і адаптивність системи вищої освіти до надзвичайних обставин.

Використання цифрових технологій значною мірою трансформує традиційну модель здобуття вищої освіти, забезпечуючи здобувачам освітніх послуг можливість безперешкодного доступу до навчального контенту незалежно від просторово-часових обмежень. Такий підхід сприяє формуванню